

NASTAL PODZIM

Ludvík Vaculík (Praha)*

Prší... a československé podzemí promývá čistá voda, ředící kyseliny zpložené průmyslem i politikou. Cukrová řepa kupí se na nádražích; lidé řepu naloží, odvezou, rozvaří (das ist nur dý erste fázel), odpaří v krystalky a nasypou do sůčků za starou cenu (rafinovanél). Tomu, kdo prý viděl sáčky s natištěnou novou cenou, nevěřme : slib je slib.

Ale shrňme trochu šíř, co nám podzim přináší dobrého i zlého.

Dobré je, že brambor, o nichž jsme se v našem listě zmínili posledně, bude nakonec zřejmě dost. Jejich cena, vyšší oproti loňské, vyjadřuje prostě vyšší cenu brambor : té pravdy si vážme, ba kéž by byla penězi k zaplacení i v celé nebramborové sféře našich potřeb a zájmů!

Špatné je, že profesor Černý, o němž jsme se tu rovněž zmínili, byl odvezen na kávu do podniku, kam by mu nikdy nenapadlo si na ni zajít a kde mu obstarožní slušnost velela přeci jen nějak odpovídat na otázky hostitele : Proč se v dopise Bóllovi zastával lidí, kteří nejsou žádnými umělci, jak to, že jeho práce vycházejí ve *Svědectví*, proč je dal do Petlice, jaký má názor na Vaculíka, co soudí o Kunderovi v Paříži a Skácelovi v Brně, a tak podobně. Z jeho odpovědí bylo nám dovoleno prozradit jednu. Na předhůzku, že by měl své práce přednostně nabízet v tuzemsku, například *Tvorbě*, profesor Černý řekl : „Pánové, jestli vám jsem ruku podal, tedy Jiřímu Hájkovi bych ji nepodal nikdy!“

Dobré je, že pětasedmdesátých narozenin Jaroslava Seiferta vzpomněly, aspoň v uložené míře, všechny denní listy a televize. Ministr kultury poslal k básníkovi delegaci, aby se ho poptala na zdraví a co píše.

Nedobré zas je, že také Jan Vladislav byl slušným tónem tázán na věci, do nichž podle našeho názoru tazateli — slušně vzato — hovno bylo : jaký má vztah k profesorovi Černému a profesorovi Patočkovi, odkdy zná Vaculíka, koho viděl u pana Havla na Hrádečku, proč své eseje dal do Petlice a zda čte fejetony. Dále jaké to bylo na obědě u paní Gründerové, kulturní atašé Německé spolkové republiky, zajímala se o osobu i ateliér Jiřího Koláře, oč jí šlo při návštěvě u profesora Patočky a podobně. V dalším rozhovoru, vedeném stále přátelsky, měl Jan Vladislav příležitost oponovat názoru, že Seifert je senilní, odmítnout protokolární varování před Vaculíkem a Havlem a vyslechnout doporučení, aby o tomto jednání neříkal Vaculíkovi, neboť ten prý by zas zuřil.

Také zásobování masem (v Praze) považujeme za dobré : nějaké maso (v Praze) vždycky je a v libovolném množství. Stejně jsme moc tlustí.

Varhaník u sv. Antonína v Praze-Holešovicích prof. Machovec byl požádán o pomoc při vyvracení anonymního udání na něj. Právilo, že za těch pár minut

* Koluje mezi přáteli v ČSSR. Vychází tu bez vědomí autora.

muziky denně si nemůže vydělat tolik, aby mohl vést život... řekněme nepřiměřený varhaníkovi u sv. Antonína, ale anonym to vyjádřil tak, že vyšetřující úředníci se za něj důvodně styděli. Při té příležitosti dostal otázku, z čeho vlastně opravdu žije a kde má honorář za zahraniční vydání své knihy *Ješš pro ateisty*.

V těchto dnech bylo zrušeno bludiště dřevěných provizorií pod Hlavním nádražím a očím veřejnosti se zjevil čistý a elegantní prostor nové haly spojené s příchodem k podzemní dráze. Když jsme si byli toto půlmiliardové dílo taky obhlédnout, právě tam jeden železničář objížděl hadrem strašně metry lesklých zábradlí, zpívaje si hlasitě : „To je tím...“

Mojmír Klánský měl vysvětlit, jak se dostal do NSR rukopis jeho novely *Vyhnanství*, o níž má zájem nakladatelství Fischer. Proč ji dal do Petlice, nač přišel jeden exemplář a jaký je jeho vztah k Vaculíkovi, jehož činnost není prý státu přátelská.

Šéfredaktor týdeníku *Tvorba* Jiří Hájek byl na hodinu propuštěn.

Petr Kabeš byl požádán o informace nutné k dopadení bandy, která rozkrádá umělecké předměty : Měl identifikovat nějaký text, zabavený u podezřelého cizince. Byl to opis jeho básně napsané v srpnu 1975 k příležitosti helsinské konference. Na rubní straně byla schematická kresba zachycující polohu kláštera, v němž Kabeš tři čtvrti roku předtím pracoval jako noční hlídač. Po straně bylo přičiněno několik cizích jmen. Zná někoho z těch lidí ? Nesetkal se s někým z nich u paní, která píše pro pana Vaculíka ? Jak by pana Vaculíka charakterizoval ? Dal mu svou báseň ? Komu ještě ji dal ? Po sněť otisků prstů byl varovaný básník propuštěn.

Ražba pravého tunelu Metra na úseku A 1 (nebo levého) byla s použitím sovětského razícího štítu skončena dva dny před plánovaným termínem.

Luboš Dobrovský byl požádán, aby vysvětlil svůj podíl na přípravě provolání, jež měl dopravit do zahraničí jakýsi Španěl. Když se Dobrovský zeptal, o jaké provolání jde, dostal odpověď, že nakonec nebylo vypracováno. Při té příležitosti byl tázán na své styky s bývalými kolegy a přáteli.

Návštěvníci ze Západu i Východu obdivují podzimní krásu Prahy a závidí jí péči, kterou jí věnuje socialistický stát, jenž může. Začala nová divadelní a hudební sezóna.

Lumír Čivrný byl pozván k jednání, jehož účel mu nebyl jasný : začalo otázkou, jak se má. Řeč došla až k jeho románu *Černá paměť stromu*. Proč jej dal do Petlice ? Jak se mu líbil večírek u paní Chramostové, která na počest Jaroslava Seiferta přednesla úryvky z jeho nového rukopisu ? Ví něco o skandálu, který tam měla paní Vaculíková ?

Podle zpráv z Moravy urodilo se dobré víno.

Ivan Klíma byl předvolán, aby přijal varování tohoto smyslu : jeho nový román má protistátní obsah ; uveřejní-li jej v zahraničí nebo v Petlici, vystavuje se nebezpečí trestního stíhání. Klíma varování odmítl, protože román není v poslední verzi hotov, nemá protistátní obsah, ba ani název.

Během dvou hodin byl v Praze rozprodán neúměrně nízký, dvacetitisícový náklad Hrabalových *Postřižín*, s nimiž jsme se laskavostí autorovou už před

třemi lety seznámili pomocí Petlice. Jen tak dále! Pod petlicí čekají tři nová díla téhož autora!

Otka Bednářová byla při cestě z Vysočiny do Prahy zadržena, protože její Trabant se prý octl v souvislosti s činností bandy, která krade obrazy. Na stanici VB v Čáslavi byl vůz prohlédnut a prosvětlen až do dutin, pořízeny otisky pneumatik a stejně pečlivě prohlédnut i náklad: brambory, jablka, psací stroj i všechny písemnosti: fejetony M. Klánského, Z. Mlynáře, L. Vaculíka, dále rukopis studie „Literatura a psychoanalýza“, který Bednářová svému známému opisovala. Se stroje vzat vzorek písma. Prohlédnuté věci ponechány majitelce. Se slovy: „Jednali jsme s vámi slušně, ale kdybyste vezla volební letáky, tak by to bylo jiné“, byla po deseti hodinách vyšetřování (od 13,30 do 0,10 hod.) puštěna ven.

Puštěna ven.

Pan Václav z Hrádečku oznámil, že do jeho domu, v němž už léta úspěšně bydlí a přijímá návštěvy zdaleka (chyba, pane Václave!), přišla se šestiletým zpožděním kolaudační komise. Našla závady, prohlásila dům za neobyvatelný a nařídila mu vystěhovat se z něho pod pokutou až dvaceti tisíc korun československých.

Dobré zas je, že za tři dny bude tato vzrušující a v světě neobvyklá předvolební kampaň za námi, s výsledkem nikoli horším než 99,98 %!

Takových příhod událo se víc, uvádíme však jen ty, jež jsme slyšeli z úst dotčených osob. Z písemných zpráv aspoň telegraficky od Ivana Kadlečíka z Martina: „Dostal som ponuku, zatiaľ nehonorovanú, abysom nepísal vôbec nič nové, ibaže mi ženu chcú vyhodit' zo zamestnania skrzevá mňa.“

Ale i Kadlečík, z potřeby rovnováhy dobra a zla v životě i na papíře píše: že slivky má v sudě, česnek už v zemi, na skalce zasadil juniperus a o sobotách obírává ořechy a jablka ze starých stromů.

Jak jsme se v našem listě zmínili posledně, také Ludvík Vaculík měl úřední jednání. Nešlo při něm, jak se obával, o valašskou píseň z roku 1899. Nejprve mu byla nabídnuta káva a potom pas k dvou až tříleté cestě do světa. Když obě věci nevládně odmítl, dostal návrh, aby se přestal starat o Petlici a o fejetony, sám že si pak může psát, co chce. Nepřijme-li tento návrh, mají pro něj prý ještě jinou možnost... ale tu nám Vaculík odmítl blíž popsat. Řekl jen, že se konečně dověděl, proč mu pořád nevracejí některé věci zabavené před půldruhým rokem při domovní prohlídce, které nemají s trestnou činností žádnou souvislost. „Kdybych byl nevěděl, kde sedím“, řekl, „byl bych si myslel, že v kině na nějaké blbě gangsterce.“ Na naší otázku, poví-li nám o tom aspoň později, odpověděl, že v lepším případě ani pak ne. „A v horším?“ , naléhali jsme vesele. „Pak to dám ovšem nějakým novinám,“ řekl a s nádechem přezírání vytočil ze svého psacího stroje poslední řádky našeho listu.

Zatímco za výlohami velkých obchodních domů se vznášá na papírových dracích hyperposlední pražská podzimní móda, v zastrčených kvelbech kdosi kradmo vstrčil zas na pult krabice se superstarými vánočními baňkami. *Praha 20.10.1976* (zdrženo do 29.10.1976 s ohledem na plynoucí 30. denní lhůtu k vyřizování žádostí podaných úřadům).

Pokračuje 25. ledna 1977

V noci jsem ještě jakémusi dopisovateli řekl telefonem do Vídně, že výsledky signatářů Charty 77 jsou vedeny korektně, a ráno mi vzali telefon. Dále mi odňali řidičský průkaz pod pravdivou záminkou, že v něm nemám fousy, a nepomohlo mi namítat, že od loňského jara leží u nich žádost o průkaz s fousama. Po vyhlášení Charty 77 telefonoval mi kdosi, že si mě najde a skončím na ulici nebo že na křídle letadla poletím za hranice. Oznamil jsem Veřejné bezpečnosti trestný čin vydírání a přípravy vraždy či zavraždění do ciziny. Jsou to dva týdny, a ještě mě ani nepozvali sepsat o tom protokol. Přitom pátrání by, myslím, nebylo beznadějně: byl to někdo, kdo má letadlo. Ale dávno vidím, že zákony fungují jenom jedním směrem.

Budou tomu dva roky, co se na mém prahu objevila skupina mužů, předložila průkaz k prohlídce bytu a sebrala mi pak mnoho věcí, mezi nimi i fotografie a nepočítané množství negativů. Nejzlovlněji si počínal muž, jehož jsem znal — nerad to říkám — z budovy Státní bezpečnosti. Můj protest na místě a potom písemně byl marný, přestože ti muži překročili znění příkazu k prohlídce, podle něhož měli pátrat výslovně po protistátních písemnostech. Tak zneužili své pravomoci (par. 138 tr. z.), dopustili se útisku (§ 236 tr.z.) a oloupili mě (§ 234 tr.z.). Podle rozumu i podle práva byli to zločinci skrývající se za zákonem. Něco takového jsem znal jen z kovbojek, které jsem rád četl jako chlapec: Banda lupičů terorizuje kraj a lidé jsou bezmocní, protože k ní patří i zrádný šerif.

V září minulého roku, pár týdnů před volbami, dostal jsem předvolání na úřad Státní bezpečnosti. Přišel jsem, a koho tam mezi třemi muži poznávám — falešného šerifa! Vlídňější z mužů mi nejprve nabídl, abych opustil Wyoming, rychlého koně mi dají. Když jsem řekl ne, požádal mě, abych přestal organizovat Petlici a fejetony. Namítl jsem, že na obou těch věcech není nic neákonného, že naopak vznikly jako reakce na nezákonné potlačování myšlenek a literatury. Tu se do jednání vmísil falešný šerif. Položil na stůl složku, poklepal na ní a řekl hrdě: „Dal jsem si s tím skoro dva roky práce, pane Vaculík!“ Pak složku přede mnou otevřel. — Myslím, že v té chvíli by na mém místě mnohý moudrý muž, kterému jako mně záleželo na rodině, přátelích a dobrém jménu, rád opustil Wyoming. Na mě podla taková tíseň, že jsem si přál ihned těžce onemocnět a vyhnout se rozhodování. Ale stál jsem tu před nimi, vyzbrojen proti děsné přesile jenom tím zdravím a svým holým hněvem. Sáhл jsem do zásob pro chvíle nouze, upravil svou figuru a pravil odvážně vyděračům: „Jestli se tohleto odvážíte udělat, napíšu o tom tak, že před světem zůstanete sviňáky vy, jelikož to umím.“

Ani o chvíli později na vzduchu, ani v dalších týdnech nenašel jsem, co bych mohl udělat lepšího. Když si chce udržet celistvost a nedopustit vlom lupičů mezi nestejně částky své bytosti, musím se bránit celý, jaký jsem, s fousama nahoře i dole. Mohl jsem snad udělat už jen maličkost: říct o tom doma a svým přátelům. To jsem udělal a všichni jsme zesmutněli.

Užívám-li slov jako lupiči, je to z opatrnosti. Nechci předbíhat vyšetření celé věci a tvrdit, že to byli pracovníci Státní bezpečnosti. Nepřipouštím, že by takto mohl jednat nějaký státní orgán. Proto jsem se po té příhodě rozhodl požádat o přijetí u federálního ministra vnitra a říct mu, co s tím je. Bylo to před volbami a on kandidoval v našem obvodu. Přijme-li mě jako můj poslanec, řekl jsem si, budu pro něj hlasovat. Na svůj dopis jsem ale dodnes nedostal odpověď. Myslím, že někdo z banditů jej ukradl.

Dne 6. ledna t.r. jsme ohlásili Chartu 77 a téhož dne večer objevili se lupiči. Falešný šerif mě ex abrupto, bez papíru, prohlásil za zatčeného, odebral mi klíče od bytu, prohlédl mi kapsy a do dveří postavil pistolníka s revolverovým pásem zapnutým přes svetr. Brali zase všechno, co chtěli : rukopisy, vkladní knížky a dokonce i Sbíрку zákonů s vyhláškou číslo 120, jíž se oznamuje, že u nás vstoupil v platnost Mezinárodní pakt o občanských a politických právech. Následoval týden výslechů, kdy jsem nabyt naděje v platnost práva : skutečný vyšetřovatel Státní bezpečnosti netvrdil, že jsem podpisem Charty 77 spáchal trestný čin. Chtěl jen vědět, čím to byl nápad, kdo to napsal, kdo sbíral podpisy a podobně. V poledne jsem vždycky dostal oběd, po něm kávu. „Jste hostem našeho úřadu“, pravil. Teprv když jsem přišel večer domů, dovídal jsem se, co se děje venku. Bandité zřejmě vnikli do televize a všech redakcí. Mluvili a psali o nás jenom hanlivě, vyháněli nás z domova, upírali nám národnosti i mozek v lebce, obviňovali nás ze zrady, posmívali se, že špatně píšeme, žádali pro nás tresty, dávali nás do souvislosti s britskými vyslanci špatné pověsti a — least but not last — oznámili nám, že v Čakovcích na předměstí Prahy nedostaneme pivo. Od přátel jsme se dovídali, že někteří signatáři Charty 77 byli vyhozeni z práce, čtyři signatáři včetně Václava Havla upadli do zajetí a Pavla Kohouta chtěl jeden šílenec zastřelit na ulici. Po pravdě řečeno, bezpečně cítili se jen ti z nás, kteří seděli u výslechu v Ruzyni. Jednou, když nás odtamtud zas pouštěli do večerního šera, pravil sedmdesátiletý profesor Patočka s povzdechem : „A zas do té džungle!“

Míním podat žalobu na falešného šerifa pro řadu trestných činů. Dále podávám žalobu na časopis „Ahoj“. Jenže nevím, najdu-li advokáta, když krajem se řítí banda lupičů maskovaná zákonem. Kdo by se jedině mohl ujmout mé pře — nějaký právník, který nežije v dosahu bandy. Přičemž si přeju, aby to byl doktor československého práva, to je nutné! Znáám pouze jednoho takového. Žádný lupič se na něj neodváží. On o mně také ví, protože jsem mu jednou už psal. Prosím vás, kdo jste oblečení, zajděte k němu a řekněte mu všechno. Já jaksí nemůžu, v této chvíli.

ODVOLÁNÍ

*** (Praha)

Moje rozhodnutí bylo pevné jako skála : Odvolám se! Odvolám se proti tomu nesmyslu, proti té do nebe volající hlouposti! A když kluka do školy nevezmou,